

ЗАКОН ЗА ЛИЦАТА И СЕМЕЙСТВОТО

В сила от 10.09.1949 г.

Обн. ДВ. бр.182 от 9 Август 1949г., попр. ДВ. бр.193 от 22 Август 1949г., изм. ДВ. бр.12 от 9 Февруари 1951г., изм. ДВ. бр.12 от 8 Февруари 1952г., изм. ДВ. бр.92 от 7 Ноември 1952г., изм. ДВ. бр.15 от 20 Февруари 1953г., попр. ДВ. бр.16 от 24 Февруари 1953г., изм. ДВ. бр.89 от 6 Ноември 1953г., изм. ДВ. бр.90 от 8 Ноември 1955г., изм. ДВ. бр.90 от 9 Ноември 1956г., изм. ДВ. бр.50 от 23 Юни 1961г., изм. ДВ. бр.23 от 22 Март 1968г., изм. ДВ. бр.36 от 8 Май 1979г., изм. ДВ. бр.41 от 28 Май 1985г., изм. ДВ. бр.46 от 16 Юни 1989г., изм. ДВ. бр.20 от 9 Март 1990г., изм. ДВ. бр.15 от 18 Февруари 1994г., изм. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.81 от 6 Октомври 2000г., изм. ДВ. бр.120 от 29 Декември 2002г.

І. ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА

1. Всяко лице, от момента на раждането си, придобива способността да бъде носител на права и задължения.

2. С навършване на 18-годишна възраст лицата стават пълнолетни и напълно способни чрез своите действия да придобиват права и да се задължават.

3. Лицата, които не са навършили 14-годишна възраст, са малолетни.

Вместо тях и от тяхно име правни действия извършват техните законни представители - родители или настойници.

4. Лицата от 14 години до навършване на 18-годишна възраст са непълнолетни.

Те извършват правни действия със съгласието на техните родители или попечители, но те могат сами да сключват обикновени дребни сделки за задоволяване на текущите им нужди и да разполагат с това, което са придобили със своя труд.

5. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.) Непълнолетните и пълнолетните, които поради слабоумие или душевна болест не могат да се грижат за своите работи, се поставят под пълно запрещение и стават недееспособни.

Пълнолетните с такива страдания, чието състояние не е така тежко, за да бъдат поставени под пълно запрещение, се поставят под ограничено запрещение.

За правните действия на лицата по ал. 1 се прилага чл. 3, ал. 2, а за правните действия на лицата по ал. 2 се прилага чл. 4, ал. 2.

6. (Отм. - ДВ, бр. 20 от 1990 г.).

7. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г., в сила от 1.01.2000 г.).

8. Когато някой изчезне и няма сведения за него, районният съд по молба на заинтересуваните или по искане на прокурора назначава лице, което да го представлява, да извършва всякакви действия на управление и да взема всички други мерки за запазване на неговите интереси.

Представителят се назначава предпочитително измежду роднините или близките на отсъстващия.

Ако отсъстващият има законен представител, друг представител не се назначава.

Когато отсъстващият има пълномощник, представител се назначава само за онези работи, които пълномощникът няма право да извършва.

9. Ако отсъствието продължи повече от една година, съдът по искане на заинтересуваните или на прокурора обявява лицето за отсъстващо.

10. Лицата, които се явяват наследници на обявения за отсъстващ по времето, за което се отнася последното известие за него, могат да искат от съда да бъдат въведени във временно владение на имотите му.

От деня на въвода пълномощието и представителството, ако има такива, се прекратяват.

11. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.) Въведените във владение имат право да управляват имотите на отсъстващия, да го представляват пред съд и пред други места и лица и да се ползват от приходите на имотите му.

Те не могат да отчуждават, да ипотекират, да залагат имотите или да извършват други действия на разпореждане, освен в случаите на нужда, или при очевидна полза за отсъстващия, и то с разрешение на районния съд.

12. Заветниците и лицата, които имат права, зависящи от смъртта на отсъстващия, могат да искат да бъдат допуснати временно да се ползват от тия права.

Изпълнението на задълженията спрямо отсъстващия, които се погасяват с неговата смърт, като издръжка и др. се спира.

13. Ако се окаже, че отсъстващият е жив, въведените във владение лица са длъжни да върнат само доходите, които са събрали след поканата за връщане на имота.

Определението за обявяване на отсъствието се отменя.

14. След като изтекат пет години от деня, за който се отнася последното известие за отсъстващия, съдът по искане на прокурора или на всеки заинтересован, обявява неговата смърт.

Обявяването на смъртта може да стане и без да е обявено отсъствието на лицето.

15. Когато някой е изчезнал при военни действия или при друго събитие, което дава основание да се предполага, че той е загинал, смъртта може да бъде обявена, ако са изтекли две години от прекратяването на военните действия или от събитието.

16. Съдът определя деня, а по възможност и часа на предполагаемата смърт.

При липса на противни данни за момент на смъртта се приема денят, за който се отнася последното известие.

17. Обявената с решението на съда смърт поражда същите правни последици, които произтичат от действителната смърт на лицето.

(Ал. 2, отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.).

18. Ако се окаже, че обявеният за умрял е жив, той може да иска:

а) имотите, които са налице, отчуждените по безвъзмезден начин имоти, всичко, което е придобито срещу отчуждените по възмезден начин имоти, и цената, която се дължи от трети лица срещу извършените отчуждения;

б) имотите, отчуждени по възмезден начин, ако приобретателят в момента на придобиването е знаел, че обявеният за умрял е жив, и

в) изпълнението на задълженията по чл. 12 ал. 2 от деня на поканата.

Прекратеният брак не се възстановява.

19. Ако след решението за обявяване предполагаемата смърт се установи по съдебен ред точната дата на действителната смърт на лицето, неговите наследници към тази дата могат да упражнят само правата по букви "а" и "б" на чл. 18.

II. СЕМЕЙСТВО

A. Брак

20. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

Условия за встъпване в брак

21. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

22. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

23. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

24. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., изм. - Изв., бр. 90 от 1955 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

Сключване на брак

25. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

26. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

27. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., изм. - Изв., бр. 90 от 1955 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

28. (Изм. - Изв., бр. 15 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

29. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

30. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

Права и задължения на съпрузите

31. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

32. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

33. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

34. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

35. (Попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

Недействителност на брака и развод

36. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

37. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

38. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

39. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

40. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
41. (Отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)
42. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
43. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
44. (Отм. - Изв., бр. 12 от 1952 г.)
45. (Отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)
46. (Отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)
47. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
48. (Доп. - Изв., бр. 12 от 1952 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
49. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
50. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
51. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
52. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
53. (Отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)
54. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)
55. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

56. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

57. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

58. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

59. (Изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

60. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

Б. Произход

61. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

62. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

63. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

64. (Отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)

65. (Отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)

66. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

67. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

68. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

69. (Попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

70. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

71. (Отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)

72. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

В. Родство

73. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

74. (Отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)

Г. Осиновяване

75. (Изм. - Изв., бр. 12 от 1951 г., изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., изм. - Изв., бр. 90 от 1955 г., изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

76. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

77. (Изм. - Изв., бр. 12 от 1951 г., изм. - Изв., бр. 90 от 1955 г., изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

78. (Изм. - Изв., бр. 12 от 1951 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

79. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

80. (Изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

81. (Попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г., изм. - Изв., бр. 15 от 1953 г., изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

82. (Изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

83. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

Д. Права и задължения на родителите

84. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

85. (Попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

86. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

87. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

88. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

89. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

90. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

91. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

92. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

93. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

94. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

95. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

Е. Настояничество и попечительство

96. (Изм. - Изв., бр. 12 от 1952 г., изм. - Изв., бр. 92 от 1952 г., доп. - ДВ, бр. 36 от 1979 г.,
отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

97. (Отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

98. (Отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

99. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1979 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

100. (Отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

101. (Попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

102. (Изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 1979 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

103. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., изм. - Изв., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

104. (Отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

105. (Отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

106. (Отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

107. (Попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

108. (Отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

109. (Попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г., изм. - Изв., бр. 90 от 1955 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

110. (Отм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г.)

Ж. Издръжка

111. (Попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

112. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

113. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

114. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

115. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

116. (Доп. - Изв., бр. 12 от 1951 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

117. (Попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

118. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

119. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

120. (Отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

121. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 1968 г.)

3. Актове за гражданско състояние

122. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1979 г., отм. - бр. 67 от 1999 г.)

123. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.)

124. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.)

125. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.)

126. (Изм. - Изв., бр. 90 от 1955 г., отм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.)

127. (Изм. - Изв., бр. 12 от 1951 г., бр. 15 от 1953 г., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.)

128. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.)

129. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., бр. 50 от 1961 г., отм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.)

130. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г., отм. - ДВ, бр. 67 от 1999 г.)

III. ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА

Общи разпоредби

131. Юридическите лица са носители на права и задължения. Те придобиват права и задължения чрез своите органи.

132. Юридическите лица имат своето седалище там, където се намира управлението им.

133. Държавните предприятия, кооперациите и другите юридически лица със стопанска цел се уреждат с особени закони.

133а. (Нов - ДВ, бр. 15 от 1994 г., отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.)

ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Сдружения

134. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

135. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

136. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

137. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

138. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

139. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

140. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

141. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

142. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

143. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

144. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

145. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

146. (Изм. - ДВ, бр. 46 от 1989 г., отм. - бр. 81 от 2000 г.)

147. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

148. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

Фондации

149. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

150. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

151. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

152. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

153. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

154. (Отм. - ДВ, бр. 81 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г.)

IV. ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

155. За лицата, които в деня на влизането на този закон в сила са навършили 18 години, но не са навършили 21 години, сроковете за упражняване на права, които зависят от навършването на пълнолетието, започват да текат от този ден.

156. За действия, извършени преди влизането на този закон в сила от ненавършили 21 години и от поставените под пълно или ограничено запрещение, се прилагат разпоредбите, които са били в сила преди това.

157. Сдружения, които са придобили качеството на юридически лица преди влизането на този закон в сила, запазват това качество.

158. Действителността на брак, сключен преди 27 май 1945 година, се определя според разпорежданията, които са били в сила при сключването му.

Не може да се иска обявяване недействителност на брак, сключен преди влизането на Закона за брака в сила, на основание, каквото не се предвижда в него.

Граждански брак, сключен в чужбина преди влизането на същия закон в сила, е действителен само ако на 27 май 1945 година съпрузите са водили съпружески живот.

159. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.) Отмяната на членове 45 и 46, както и изменението на чл. 47 важат и за браковете, сключени преди влизането в сила на настоящите изменения. Висящите в съдилищата дела по отменените основания се разглеждат съгласно чл. 47.

(Ал 2. отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)

(Нова - Изв., бр. 89 от 1953 г.) Тригодишната давност по чл. 66, ал. 2 се прилага и относно заварените от този закон случаи.

160. (Отм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.)

161. (Изм. - Изв., бр. 89 от 1953 г.) Разпоредбата на чл. 52 се прилага и за ония имущества, които са придобити през време на брака до влизането на Наредбата-закон за брака в сила, ако разводът се постанови след тази дата.

162. По несвършените при влизането на този закон в сила дела, образувани по искове за отменяване на осиновявания се прилагат разпоредбите на досегашния закон. Но ал. 3 на чл. 83 от този закон се прилага и по тия дела. Същото важи и по делата за лишаване от родителска власт.

163. Функциите, които законите възлагат върху роднинския съвет, се изпълняват от органа по настойничеството.

Когато районният съд трябва да вземе предварително решение и като орган по настойничеството, той разрешава въпроса едновременно.

164. С влизане на този закон в сила се възстановява дееспособността на лицата, които са поставени под ограничено запрещение поради разточителство.

165. Този закон влиза в сила един месец след обнародването му и отменя: Закона за лицата, Наредбата-закон за задълженията за издръжка, Закона за изчезналите военни и граждански лица през време на последните войни и смутове от 17 март 1926 година, Закона за извънбрачните деца и осиновяването, Закона за настойничеството, Закона за юридическите лица, Постановлението на Министерския съвет относно безследно изчезналите, публикувано в ДВ, бр.

101 от 1944 година, и Закона за брака, с изключение на § 5-9 от особените разпоредби от същия закон, които остават в сила.

V. ИЗМЕНЕНИЕ НА ДРУГИ ЗАКОНИ

а) По Закона за задълженията и договорите

§ 1. След чл. 212 се прибавя следният нов:

"Чл. 212а. Актовете, които едно лице е извършило преди да бъде поставено под пълно запрещение, могат да бъдат унищожени, ако причината за запрещението е съществувала по времето, когато тези актове са били извършени, и то ако от естеството на договора от голямата повреда, която произлиза или може да произлезе от него за запрещения или от всяко друго обстоятелство, се установява недобросъвестността на оня, който е сключил договора със запрещения.

След смъртта на едно лице извършените от него актове не могат да се оборват по причина на слабоумие, освен ако запрещението е било поискано преди смъртта му или ако доказателството за слабоумието произлиза от същия акт, който се оборва."

б) По Закона за привилегиите и ипотеките

§ 2. Към чл. 15 се прибавя нова точка:

"За. от задължения за издръжка."

в) По Наказателния закон

§ 3. След чл. 284 се прибавя нов:

"Чл. 284а. Осъденият да издръжа свой съпруг, възходящ, низходящ, брат или сестра, който умишлено забави да изпълни задълженията си повече от 3 месеца, се наказва с лишение от свобода до две години и глоба до 50 000 лв., или с едно от тия наказания.

Същото наказание се налага и на този, който умишлено се постави в невъзможност да дава издръжка било като прехвърли имуществата си, било като не упражнява правата си или по друг начин.

Наказателното преследване се възбужда само по тѣжба на пострадалия."

г) По Закона за гражданското съдопроизводство

§ 4. Чл. 11, ал. 2 до ал. 5, се изменят така:

"За малолетните и поставени под пълно запрещение искат и отговарят пред съд техните законни представители.

Непълнолетните и ограничено запретените искат и отговарят пред съд с участието на своите родители или попечители.

(Ал. 4 попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г.) Непълнолетните могат да искат и да отговарят сами пред съда по спорове, които се отнасят до това, което са придобили с труда си."

§ 5. Към чл. 54 се прибавя нова алинея:

"Искът за издръжка може да бъде предявен и по местожителството на ищеца."

§ 6. След чл. 594а се прибавя нов член:

"594б. Съдебното мито по искове за издръжка се присъжда при постановяването на решението върху присъдените платежи за една година, а ако искът бъде отхвърлен - в размер до 5 000 лв."

§ 7. В чл. 879 думите "длъжникът има своето местожителство" се заменят с думите "осъденият има своето местожителство, а ако той няма такова в страната - по местожителството на молителя."

§ 8. След чл. 914 се прибавя:

"Г л а в а Ш а

ОБЯВЯВАНЕ НА ОТСЪСТВИЕ И СМЪРТ

Чл. 915. Молбите за обявяване отсъствието или смъртта на едно лице са подсъдни на околийския съд по последното местожителство на изчезналия, а при липса на такова - по мястото, където лицето е живяло напоследък.

В молбата трябва да се посочат и предполагаемите наследници на отсъстващия и неговия пълномощник или законен представител, ако има такива.

Чл. 916. След постъпване на молбата за обявяване на отсъствието съдът разпорежда да се съберат сведения по нея от общинския народен съвет и от народната милиция по последното местожителство на изчезналия и по друг подходящ начин.

Извлечение от молбата се изпраща на общинския народен съвет по последното жилище на отсъстващия за разгласяване. Това извлечение се връчва и на лицата по чл. 915, ал. 2.

Чл. 917. Съдът се произнася по молбата за обявяване отсъствието или смъртта, с участието на прокурора, след като изслуша лицата, посочени в чл. 915, ал. 2, и други заинтересовани.

Въз основа на решението, с което е обявена смъртта на едно лице, се съставя акт за смъртта в последното местожителство на лицето.

Чл. 918. (Ал. 1 попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г.) По молба на всеки заинтересован или по искане на прокурора, решението за обявяване на отсъствието или смъртта на едно лице може да бъде отменено или изменено, ако се установи, че отсъстващият е жив или че точната дата на неговата смърт е различна от тази, обявена от съда.

Искът се предявява срещу страната, която е искала обявяването на отсъствието или смъртта и срещу лицата, които черпят права от съставения акт.

Г л а в а Ш б

ПРОИЗВОДСТВО ПО БРАЧНИ ДЕЛА

(Загл. попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г.)

Чл. 919. Искове за развод, за обявяване недействителността на брака и за установяване съществуването или не на брак между страните (брачни искове) са подсъдни на областния съд, в района на който е обикновеното жилище на ответника.

Ако ответникът не живее в страната, искът е подсъден на областния съд, в района на който живее ищецът.

(Ал. 3 попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г.) Непълнолетни, ограничено запрети и поставени под пълно запрещение поради осъждане могат сами да предявят брачни искове и да отговарят по такива.

Чл. 920. Брачни искове могат да бъдат съединени само с иск за издръжка.

Ответникът по брачен иск може да предяви насрещно друг брачен иск или иск за издръжка. Насрещни искове за развод на основание чл. 45, т. 1 и 2, от Закона за лицата и семейството може да се предявят и след изтичане на сроковете за предявяването им.

Чл. 921. Съдът, пред който е предявен искът, определя, по молба на една от страните, привременни мерки относно издръжката и жилището на съпрузите и ползуването от придобитото през брака имущество, както и относно грижата за децата и издръжката им.

Това определение не подлежи на отделно обжалване; но може да бъде изменявано от същия съд.

Чл. 922. Ищецът, чийто брачен иск е отхвърлен, не може да предяви друг брачен иск нито на основанията, които е предявил в делото, нито на основанията, които е могъл да предяви в него или чрез съединение на исковите, ако тия основания са му били известни. Същото важи и по отношение на ответника за основанията, върху които той е могъл да предяви насрещен иск.

Чл. 923. По брачни искове не може да се отвежда свидетел на основание чл. 178; изявленията и признанията на страните, както и силата на частните документи и на другите доказателства се преценяват свободно от съда.

Съдът може да разпорежи страната да се яви лично, за да я разпита върху обстоятелствата, поддържани от нея или от противната страна. Ако не се яви без уважителни причини, може да постанови да бъде доведена под стража.

Съдът може да събира доказателства и служебно.

Чл. 924. При постановяване на развода съдът се произнася и по вина на коя от страните той се допуска, макар да не е било направено искане за това.

Решението, с което се обявява недействителността или се прекратява бракът, действа по отношение на всички.

Чл. 924а. В молбата за развод по взаимно съгласие съпрузите трябва да изложат и постигнатото съгласие, относно упражнението на родителските права, издръжката на децата и отношенията на всеки от родителите към тях.

В същата молба те могат да изложат и постигнатото съгласие относно издръжката и имуществените им отношения.

Чл. 924б. Председателят на съда призовава съпрузите не по-рано от един месец след подаването на молбата на помирително заседание, в което те трябва да се явят лично.

(Ал. 2 попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г.) Ако съпрузите настояват на взетото решение,

председателят на съда съставя протокол за това и внася молбата за разглеждане в съдебно заседание, което не може да се състои преди да изтекат 3 месеца от деня на помирителното заседание.

(Ал. 3 попр. - ДВ, бр. 193 от 1949 г.) В случай, че някой от съпрузите не се яви без уважителни причини на помирителното или съдебното заседание, делото се прекратява.

Чл. 924в. След като се убеди, че решението на съпрузите е сериозно и непоколебимо и намери, че постигнатото съгласие по чл. 924а, ал. 1, относно децата е в интерес на последните, съдът допуска развода и одобрява сключените между съпрузите съглашения, посочени в чл. 912а, ал. 2.

Непълнолетните и ограничено запретените могат сами да дадат съгласие за развод, обаче относно съглашенията, засягащи имуществените отношения между съпрузите, задълженията за издръжка и грижите за децата, необходимо е съгласието на техните родители или попечители.

Чл. 924г. Решението за развод по взаимно съгласие, с което е допуснат разводът, не може да се обжалва."

§ 9. Чл. 934-936 се отменят.

Изпълнението на настоящия закон се възлага на министъра на правосъдието.

Преходни разпоредби

§ 1. (Нов - ДВ, бр. 15 от 1994 г.) (1) Вписаните досега юридически лица с нестопанска цел, посочени в чл. 133а, се пререгистрират по искане на техните ръководни органи, направено в срок от три месеца от влизането на този закон в сила, при съгласие на Министерския съвет.

(2) Заличава се вписването и се прекратява дейността на юридически лица с нестопанска цел, които не изпълняват условията по предходната алинея.